1804. No. 113

BATAAFSCHE LEEUWARDER COURANT.

DONDERDAG DEN 20 SEPTEMBER.

NOORD-AMERIKA.

PHILADELPHIA *den* 28 *July*. Zedert eenigen tyd zyn veele Emigranten uit Duitschland, op het vaste Land van Amerika aangekomen. Aan den Ohie vormt zich thands eene aanzienlyke Colonie. Te Baltimore kwamen drie met Duitschers geladen Schepen aan. Een derzelven, *de Aurora* had alleen 220 Familien aan Boord.

Te recht verdient Noord-America, welk zedert 28 Jaaren een tydstip in de geschiedenis uitmaakt, alle opmerkzaamheid. Deszelfs Scheepvaart behoeft voor dien van Engeland slechts weinig te zwigten, en de uitbreiding van den Handel was veel sneller dan waarvan ons de geschiedenissen een voorbeeld opleveren. Eenige waare daadzaaken zullen deze bewering in een helder licht stellen.

Voor den Jaare 1784, was er geene Bank opgericht, en het gansche effective Capitaal des Lands bedroeg slechts 10 Millioenen. Reeds in het Jaar 1800 telde men 39 Banken, van dewelken eene alleen een Capitaal van 10 Millioenen bevatte, en het in omloop zynde Capitaal der gemelde Staaten werd op 50 Millioenen Piasters berekend. In het Jaar 1793 bedroeg het geheel beloop der uitgevoerde Waaren 21 Millioenen, 5 duizend, 5 honderd en 68 Piasters. In het Jaar 1801 voerde daarentegen Nieuwjork alleen voor 19,851,136 Piasters uit, terwyl het montant van de toen uit al de Vereenigde Staaten van Noord-Amerika uitgevoerde Waaren beliep 93 Millioenen, 20 duizend, 513 Piasters. De openbaare Banken genooten by voortduuring, door derzelver verstandige inrigting, voortreflyke Reglementen, eerlyke directie der zaaken en geduurige opmerkzaamheid, die men daaraan ten kosten legde, een ondubbelzinnig vertrouwen, welk Jaarlyks toeneemt, — onaangezien de veelvuldige verliezen, door het nemen van Schepen veroorzaakt, en in weerwil van de menigvuldige faillissementen, die daardoor ontstonden. Deze waarheden, welken een volkomen vertrouwen op die instellingen inboezemen, strekken tot geen geringen eer van derzelver Directeuren, en stellen den Handels-geest der Amerikaanen in het helderste daglicht.

De Nationaale Courant van Amerika deelt den volgenden statistieken staat van dat Land mede: Hetzelve bevat 1250 Mylen lengte, 1040 Mylen breedte, 1 Millioen vierkante Mylen en 640 Millioenen Acres Land. Zedert 1774 tot 1803 is de bevolking van 2 tot 5 Millioenen gestegen. Het bebouwbaar Land van 20 Millioenen Acres tot 33 Millioenen, de Militie van 4 op 9 maal honderd duizend, het Zeevolk van 15 duizend op 63 duizend, de Binnenlandsche Producten van 6 Millioenen Daalders op 42 Millioenen. Het zinkend Fonds van 2 Millioenen, reeds in het Jaar 1792 tot 12 Millioen. —— De voorraad aan Geld en Goederen en van Obligatien in de Thesaurie, welken in het Jaar 1793, 6 Millioenen bedroegen, beloopt thands 13 Millioenen.

TURKYE.

KONSTANTINOPOLEN *den* 9 *Augustus*. De Generaal *Brune*, Ambassadeur van Frankryk by de Ottomannische Porte, voor eenigen tyd, by eene Nota, kennis gegeven hebbende van de verheffing des eersten Consuls tot Keizer der Franschen, heeft vervolgens verscheiden keeren in Conferentiën geweest met den Reis-Effendi of Secretaris van Staat voor Buitenlandsche Zaaken, die voornaamlyk de erkenning van den nieuwen Keizer, zo men gist, ten onderwerp gehad hebben; doch hieromtrent schynt de Porte eerst te willen afwagten welke Resolutien deswegens door de groote Mogendheden van Europa zullen worden genomen, het geen genoegzaam te zien is uit het volgend Antwoord der Verhevene Porte op de boven gedachte Nota van den Franschen Ambassadeur:

„ De Verhevene Porte heeft de Nota ontvangen en begrepen, welke haar door haaren „ Vriend, den Franschen Ambassadeur overhandigd is. Dezelve bericht, dat *Napoleon* „ *Bonaparte*, eerste Consul, tot Keizer der Franschen benoemd is; dat deze Waardigheid „ Erflyk is, en op deszelfs echte Kinderen en manlyke Nakomelingen, en by mangel daar „ van op den Prins *Joseph* of *Lodewyk Bonaparte*, en hunne regtmatige Kinderen en Erfgenaamen overgaat. Verder dat de Representanten van het Fransche Ryk by vreemde Ho„ ven, zo als ook die der andere Mogendheden in Frankryk, tot dat zy hunne nieuwe „ Geloofsbrieven zullen bekomen hebben, zich onthouden moeten van alle wederzydsche „ officieele mededeeling, zonder benadeling echter der dringende daaglykssche voorvallen, „ waar over zy zich verder in 't vriendlyke verstaan zullen. De Verhevene Porte, heeft „ zich, volgens haare gewoone cordaatheid, over elke vermeerdering van Waardigheid, Eer „ of Roem van deze of geene Mogendheid, die met haar in vriendschaplyke betrekkingen „ staat, innerlyk verheugd. Derhalven wordt aan gemelden Ambassadeur, onzen Vriend, „ bekend gemaakt, dat na de vernieuwde aanknoping der verscheurde banden van Vriend„ schap en Eendragt tusschen de beide Mogendheden, de Verhevene Porte de tyding van „ de nieuwlings gebeurde voorvallen in Frankryk met wezenlyke vreugde vernomen heeft, „ als welke, terwyl zy het Welzyn en de Rust van dat Ryk bevestigen, ook op de alge„ meene Rust en Veiligheid weldadigen invloed zullen hebben. Ten opzigte der Commu„ nicatiën dient hem tot naricht, dat men hier omtrent volgens zyne Nota zal te werk „ gaan, en de voorkomende zaaken langs zulke mededeelingen, die niet officieel zyn, zal „ behandelen, zonder dat dit dezelve in iets benadeele, tot dat men de nodige veranderin„ gen in de Geloofsbrieven gemeenschaplyk zal hebben vastgesteld. Met vermaak zal de „ Porte elke gelegenheid aangrypen, welke van dien aart mogt zyn om de vriendschap, „ welke tusschen haar en Frankryk thans zo gelukkig bestaat, steeds meer en meer te be„ vestigen."

Dezer dagen hebben hier vyf Griekssche Huizen van Negotie, *Fronimo*, *Samourca* en Comp., *Thoma Costantino* en *Manolachi* en Comp., opgehouden te betaalen. Hunne Bankbreuk bedraagd meer dan 2 Millioenen.

Deze Hoofdstad is in de tyd van 14 dagen *zesmaal* met Brand bezogt geworden, waar door veele Huizen in de asch gelegd zyn. Men weet niet, of men dit aan louter toeval, dan wel aan ontevredenheid des Volks over de Regeering, moet toeschryven. Althans deze schynt geene magt te hebben, om de telkens aangroeyende onlusten in de Provincien, te beteugelen. Terwyl de Christenen in Servien en Bosnien in vollen opstand zyn, schryft men uit Aleppo in Syrien, van eene reeks van aldaar bedrevene gruwelen en geweldadigheden, en van de volkomenste Regeeringloosheid, waar in zich die Landstreek bevind, na het jongste oproer, en de verdryving van *Mahomet* Pacha, Gouverneur van Aleppo. De tydingen uit Alexandrien doen zien, dat de Mammelukken of oproerige Bey's, onder *Osman* Bey *Bardisfy* bereids driemaal overwinningen op de Arnauten behaald hebben, schoon zy den weg naar Cairo nog niet vry hebben.

SPANJE.

MALLAGA *den* 15 *Augustus*. Uit hoofde van het ongezond weder, welk wy deze Zomer gehad hebben, heerschen alhier koude-, heete- en eenige Rotkoortzen. Die geenen, welken zich van goede hulpmiddelen bedienen, bemerken in eenige dagen de betering. Wy hebben thans in het geheel 350 Zieken in de Stad. Aan boord der Schepen, is alles gezond. Het is eene algemeene ziekte, welke byna in geheel Spanjen heerscht. Madrid, Saragosa, Murcia en Valencia zyn er mede niet van bevryd. Uit voorzorg van de Epidemie van het afgelopen Jaar, hebben verscheiden vreesachtige Lieden, zonder behoorlyk onderzoek te doen en zonder grond onze Stad verlaten en zyn naar het Land gevlucht, alwaar echter gelyke ziekten heerschen. Zodra het koud weder zal zyn, zien wy het ophouden dier ziekten te gemoet.

DUITSCHLAND en bygelegene LANDEN.

WEENEN *den* 1 *September*. Z. K. M. heeft voor deszelfs vertrek naar Moravien, deszelfs Familie aan den Kabinets-Minister Graaf *von Colloredo* en deszelfs Gemalin overgegeven, en aan de Armen van Weenen 10,000 Guldens uit deszelfs eigene beurs doen rondedeelen.

Het groot Commercie-huis alhier *Fronimo Klomp*, welk met dat van Konstantinopolen gelyken naam voerd, is met de betaaling opgehouden.

De naar Konstantinopolen bestemde Engelsche Ambassadeur *Arbuthnot*, is alhier aangekomen.

VAN DE NEDER-ELVE *den* 12 *September*. Van Lilienthal in het Hertogdom Bremen, meld men, dat de Inspecteur *Harding*, op het Observatorium aldaar, den eersten September 's avonds ten 10 uuren, in het sterrenbeeld de Visch, een nieuw Planeet ontdekt heeft, welk zo in licht als in schynbaare grootte den Planeet Ceres volkomen gelyk is. Met de beste Telescopen heeft men niets nevelachtigs rondsom dezelve ontdekt, en hoogstwaarschynlyk is deze merkwaardige Ster, naar alle omstandigheden te oordeelen eene Zuster der onlangs ontdekte Planeeten Ceres en Pallas.

FRANKRYK.

PARYS *den* 10 *September*. Er is thans weinig of geen nieuws van hier te melden. Zyne Keizerlyke Hoogheid Prins *Lodewyk*, is zedert drie á vier dagen alhier terug gekomen. Vrydag heeft hy den Senaat bygewoond; in die Zitting præsideerde den Prins *Joseph*, welke in den avond vertrokken is na Morte-Fontaine.

Brieven van Cadix van den 30 Augustus, melden de aankomst van het Fregat *de Amphitrite* van Veracruz, aldaar met eene Lading van 53 millioenen Realen van Veillon. Het Fregat *Sabine*, met de *Amphitrite* uitgezeild, heeft in de Havana moeten binnen lopen, wegens avaryen; men was daar bezig, die Lading op eenen anderen bodem overtebrengen. Een derde Fregat zeer ryk geladen, en 't welk van Veracruz had moeten vertrekken, kort na dat de voormelde waren onder zeil gegaan, wierd alle oogenblikken verwacht.

De *Moniteur* van heden meldt ook uit Stokholm van den 21 Augustus, dat den Heer *Caillard*, onzen Legations Secretaris by dat Hof, benoemd zynde tot Secretaris van Legatie, aan dat van Berlin, uit de Zweedsche Residentie vertrokken is, om zich na zynen nieuwen Post te begeven.

De *Moniteur* van heden behelst ook eene zeer ampele redeneerende Brief uit Konstantinopolen, welke, zo al niet de verminderende verstandhouding tusschen de Porte en Rusland, ten minsten de oneenigheid tusschen deze laatste Mogendheid en Frankryk duidelyk aan den dag leggen, gemelde Brief, onder de dagtekening van den 31 Augustus, is van den volgenden substantieelen inhoud:

„ De schending der Tractaten, welke ons Gouvernement duldt, terwyl het aan Russische Oorlogschepen den Bospherus laat door zeilen; de Troepen, welke die Natie geduuriglyk naar de voormaals Venetiaansche Eilanden afzendt, en de onrustige bewegingen, die reeds in Morea bespeurd worden, zyn het eenige niet, het welk onze bezorgdheid gaande maakt; gebruik makende van het overwigt, het welk allengskens door hetzelve verkregen is, ontrukt Rusland ons byna onzen geheelen Koophandel, en onze eigene Schepen bevaren thans den Archipel onder Russische Vlag. Wy zien het, en durven er geene verandering aan toebrengen. Van eenen anderen kant is de toestand onzer Provintien Wallachyen en Moldavien geen minder voorwerp onzer ongerustheid

„ De Provintien Moldavien en Wallachyen, die door hun aan elkander grenzend grondgebied, de gelykvormigheid van hun Bestuur, en boven al den naauwen band tusschen derzelver beide Vorsten, als één en hetzelfde Land beschouwd moeten worden, hebben zedert dertig Jaar zeer veel aanbelangs in de Staatkunde van het Oostelyk gedeelte van Europa bekomen.

„ Zedert de verdeeling van Polen, is dit Land de hoofd grenslinie van het Ottomannisch Ryk naar den kant van Rusland geworden, zo als het zulks reeds was naar den kant van Oostenryk.

„ Het wegnemen der Krim en der Turksche bezittingen op den oever der Zwarte Zee, als ook de onzekere toestand van Egypten, maken de voortbrengzelen des Landbouws van bovengemelde Landen onontbeerlyk ter verzorging van Konstantinopolen.

„ Derzelver verlies dus zou het aanzyn der Ottomannische Mogendheid in een dubbel gevaar brengen, zowel in dat van eene overtrompeling als in dat van eenen opstand.

„ Indien men ondertusschen van den eenen kant de Staatkundige geschiedenis dier Provintien, en van den anderen den tegenwoordigen staat van derzelver inwendig Bestuur, in aanmerking neemt, kan men onmogelyk miskennen, dat derzelver bemagtiging vooruit overlegd en gereed gemaakt is, en dat zy door de geringste Crisis voltooid kan worden.

„ Reeds in 1772 eischte Rusland openlyk het bezit, of ten minsten de onafhangelykheid der beide Vorstendommen; indien de verdeeling van Polen, ten dien tyde door Pruisen voorgeslagen, *Catharina II.* overhaalde om van haare vordering afstand te doen, verloor zy dezelve echter niet uit het oog; men ziet haar in tegendeel de uitvoering haarer verdere ontwerpen voorbereiden door het Tractaat van Kainardjy in 1774, en door de overeenkomst ter uitlegging van dat zelfde Tractaat in 1779; zy legt zich by deze Acten toe, om haar gezag in die Landen te grondvesten op de Godsdienstige gevoelens, aan welken de Inwoners toegedaan zyn, en door vertoningen van toegenegenheid, zo zoetklinkend voor hun als inbreuk makend op het Oppergezag der Ottomannische Porte.

„ Door deze Tractaten verbindt zich het Turksch Gouvernement jegens Rusland, om in geenen deele de uitoeffening van den Griekschen Godsdienst in beide de Provintien te zullen storen, en aan de Kloosters de goederen te zullen wedergeven, welke hun bevorens toebehoord hadden; aan de Geestelyken der beide Vorstendommen de onderscheiding toetestaan, welke aan hun rang toekomt; zich met de gewoone Belastingen te zullen vergenoegen, welke jaarlyks door Afgevaardigden zouden overgebragt worden, zonder dat men zou vermogen dezelven te vermeerderen, en eindelyk te dulden, dat de beide Vorsten elk by de Porte een Chargé d'Affaires onderhielden, welke beschouwd moet worden als het recht der Volken genietende.

„ Dit beginzel van overweldiging is door den laatsten Oorlog en door het Tractaat, hetwelk denzelven besloten heeft, ontwikkeld en versterkt; eindelyk is in het licht verschenen die Acte van tusschenkomst van het Petersburger Hof, volgens welke de Staats-inrigting der beide Vorstendommen veranderd is; eene tusschenkomst, openlyk strydig tegen het Tractaat van Kainardjy, 't welk de voorspraak van Rusland ter gunste der beide Vorstendommen beperkt had tot de voorwerpen, in Artikel 7. van die Acte uitgedrukt.

„ Oostenryk is in zulk een aanvallende houding niet; ondertusschen heeft het in 1774, van de belangzugtige dienstvaardigheid der Russen en de inschikkelykheid der Turken een gedeelte van Moldavien, Bukowina namelyk, bekomen, en deze afstand, welke die Mogendheid meester maakt van het Grondgebied, door de Syreth omgeven, heeft voor derzelver Legers de natuurlyke scheidsmuur der beide Ryken uit den weg geruimd.

„ Dus dringt de vloed der overweldiging steeds verder in op het Ottomannisch Grondgebied; en die Mogendheid, welke reeds byna verstikt wordt door de geduurig vorderende beschaving der aangrenzende Staaten, kan in één oogwenk uit de Staatkundige waereld verdwynen.

„ Het is waar, dat men, in 1771, toen de Russen door overwinning meester van dat Land waren, Oostenryk aan de Porte heeft zien voorslaan, om tot zelfs geweld van Wapenen te bezigen, ten einde deze verovering te doen terug geven; maar, welke was de voorwaarde dier tusschenkomst? De afstand van een gedeelte van Wallachyen aan Oostenryk zelf.

„ Er blyft thans nog overig den inwendigen toestand van Moldavien en Wallachyen te beschouwen; daar, meer nog dan in de publieke Acten van het Petersburger Cabinet, zal men de openlegging van deszelfs ontwerpen bespeuren; die Mogendheid heeft, door haare Tractaten met de Porte, zich rechten op de beide Vorstendommen willen vormen. Zy bereidt het nodige tot de uitoeffening dier zelfde rechten, door haar gezag in derzelver Bestuur zelf in te dringen.

„ Voor het overige heeft de verknogtheid dier Vorsten jegens Rusland niet alleen ten uitwerkzel het baanen van een weg voor de Staatzugt dezer Mogendheid: de beide Hospodars zyn in het bezit om het Ottomannische Ministery van alle de Staats-gebeurtenissen in Europa berigt te geven. Ten dien einde hebben zy Agenten op verschillende punten; zy ontvangen de voorhaamste Nieuwspapieren, uit welken zy uittrekzels maken, die vervolgens in het Turksch overgezet en naar Konstantinopolen verzonden worden; deze Correspondentie geeft gelegenheid tot het verzenden van vier of vyf Estaletten 's Maands. Met moeite kan men zich een denkbeeld vormen van den yver, waarmede de Hospodars zorgen, om van alles wat gebeurt berigt te ontvangen, en het Ministery spoediglyk daarvan te verwittigen; dit is by hetzelve hun voornaamste verdienste, en misschien één der zwaarste punten hunner uitgaven. Men herinnert zich, dat, tydens den dood van *Catharina II.*, de Porte deze tyding ontving vyf dagen vóór den Russische Ambassadeur, en dat het de Vorst van Moldavien was, die haar mededeelde.

„ Ligtlyk kan men bemerken, dat, door middel dezer Correspondentie en hunner byzondere verstandhouding te Konstantinopolen, de gemelde Vorsten noodwendiglyk eenen zekeren invloed krygen op de gevoelens en besluiten van den Divan, en dat Rusland, in dezer voegen op het Turksch Gouvernement de magt doende terug werken, door welke het over

de beide Vorsten beschikt, alzo zyn overwigt vermeerdert en bevestigt, en den staat van afhangelykheid, waarin het de Ottomannische Porte houdt, eenvrigduurend maakt.

„ Het Rusisch Consulaat Generaal te Yassy is een ander werktuig, door welks middel dat Gouvernement de banden van deszelfs oppermagt over het gezegde Land uitbreidt: de Consul Generaal geeft zig hier het voorkomen en de Rechten van een Gezandt, en de zeer wezenlyke middelen, die hy ter zyner beschikking heeft, maken van denzelven een *Lands-Gezag*. Het getal zyner beschermelingen bedraagt meer dan vier duizend, van welken Rusische Inboorlingen slegts een gering gedeelte uitmaaken.

„ Door een der artikelen van het laatste Tractaat hebben de Inwoners des Lands vyftien Maanden lang verlof gehad om onder de Rusische heerschappy overtegaan. Men heeft van deze omstandigheid gebruik gemaakt om alle de Rayas van eenig aanbelang, en zelfs ettelyke Boyards tot zig te trekken. Na verloop van een zo langen termyn, heeft men nog niet opgehouden nieuwe Onderdaanen aantelokken. Het is genoeg dat de Rayas, geen Moldaviers zynde, eene reis doen naar eene der Steden van Rusisch Poolen en aldaar eenen Rusischen tytel aannemen; zy komen, door deze daad alleen, by hunne terugkomst onder de bescherming van den Consul Generaal, zonder eenigen tegenstand of aanmerking van den kant des Hospodars. Alle groote Kooplieden zyn onder Rusische bescherming, welke zy altoos zoeken te verkrygen, uit hoofde der dienstvaardige inschikkelykheid jegens den Agent dier Mogendheid, en der gunst, welke zy genieten, die onder zyne Vaanen handel dryven. De mindere Kooplieden, die niet by den Commisaris Generaal ingeschreven zyn, doen zig voorkomen als behorende tot de Comptoiren der beschermde Kooplieden. In die hoedanigheid ontvangen zy Rusische Paspoorten en genieten een onbepaalde bescherming."

BATAAFSCHE REPUBLIEK.

LEEUWARDEN *den 19 September*. In de Engelsche Papieren vindt men verscheidene verhaalen van de Zamenzweering tegens *Lodewyk* XVIII, door *Coulon* aan den dag gebragt, voor het vertrek van gemelden Pretendent uit Warschauw. In hoe verre die verhaalen der waarheid overeenkomstig zyn, is ter verantwoording der Engelsche Nieuwsschryvers. Het volgend uittrekzel is echter van een byzonderen aard:

„ Zeker arm Franschman (dus zoude dit door de Engelsche Nieuwspapieren medegedeeld, en nu uit een Binnenlandsch Dagblad overgenomen gesprek, zyn aangevangen) leefde verscheiden Jaaren, te Warschauw; hy hield Billiard en voerde een elendig leven. Omtrent agt Maanden geleden kwamen twee zyner Landslieden, voorgevende uit vermaak te reizen, te Warschauw. Zy leefden zeer ruuw en scheenen met *Coulon*, uit hoofde van zynen soberen staat, deernis te hebben. In het midden van de voorige Maand, verzogten zy hem op een Buitengoed te eeten, en vervolgens, na een goed glas wyn gedronken te hebben, gaven zy hem kennis, dat, by aldien hy tot geene armoede vervallen wilde, zy hem spoedig eene gelegenheid verschaffen zouden, om ryk te worden, en zyn overigen levenstyd in overvloed te kunnen doorbrengen. Daar zy hem voor een man aanzagen geheel met zyn lot t'onvrede, en gereed om alles wat een beter bestaan beloofde aanteslaan, ontdekten zy hem het geheim, waar door hy zyn geluk kon maaken.

„ Gy zyt zeer bekend met den Kok van *Lodewyk* den XVIII, zeiden zy hem: op het uur, dat het eeten gereed gemaakt wordt, moet gy by denzelven een bezoek afleggen, gy zult twee wortelen, welken wy U zullen ter hand stellen, in de Pot werpen, welk voor de Pretendents tafel moet dienen. Indien hy, binnen zekeren te bepaalen tyd, hier door zal overlyden, zult gy 400 Louis d'Or bekomen, doch indien deszelfs Huisvrouw, de Hertog van *Angoulême* en de Hertogin, de Dochter van wylen *Lodewyk* XVI mede mogten omkomen, zult gy 12 honderd Louis d'Or hebben, welken zullen betaald worden door den Heer *Borjer*, Franschen Commisaris van Koophandel binnen deze Stad. Vrees geen straf uit het gelukken van dezen daad. Gy woont in een Land, welks Souverein de opregte en bestendige vriend is van *Napoleon* den Eersten, en welks Ministers aan Frankryk, zo wel als aan hun eigen Vaderland gehecht zyn. Wat het berouw van gemoedsgesteltenis betreft, de fortuin, welke *Bonaparte* op den Troon van Frankryk geplaatst heeft, zal hem aldaar staande houden, en gy weet dat fortuin en voorzienigheid een en hetzelfde is. Het geslacht der *Bourbons* is door het noodlot verwezen, en dus, zo gy hem doet omkomen, dient gy de Godheid. —— Gy moogt misschien de wraak der andere *Bourbons* vrezen, welken in Engeland woonen, dan gy dient te weeten, dat hunne vervolgers hen op de hielen na zetten, en offchoon zy nog onder de levenden zyn, is het graf steeds open, om de Slachtoffers te verzwelgen; zy zullen enkel leven om getuigen van *Bonaparte's* Kroning, te zyn.

„ Thans is het tydstip dáár, door den Eeuwigen bestemd, om eene algemeene verandering van Regeeringsfamilien over den Aardbol tot stand te brengen: en, eerder dan tien Jaaren, zal er geen Vorst heerschen, welk voor tien Jaaren, niet een onbekend Onderdaan was. De Keizer der Franschen kan nooit met zekerheid regeeren, zo lang niet fortuin en verdiensten de plaats van het geboorteregt en voorregten vervangen hebben, zo lang de tegenswoordige Souvereinen niet zullen onttroond of vernietigd, en byzondere Perzoonen, gelyk hy, op hunne Troonen gezeten zyn. Denk niet, zeiden zy, dat het geen wy beloven onbeduidende, overhaaste gevoelens zyn van Lieden, welken ons wilden misleiden, of die bedriegers zyn. Wy zyn Leden van de geheime Politie, welker invloed in alle Landen zich uitstrekt, tot alle geslachten, welke Schadevergoedingen onder de Duitschers, hebben uitgedeeld, de gevangenneming van den Hertog van *Enghien* voorbereid, de ongenade van *Drake* bewerkstelligd, en de verheffing van een *Parmesaanschen* Vorst op den Troon van Hetrurien veroorzaakt hebben. —— Dit en meer andere bewoordingen was den inhoud van een gesprek, welke meer dan 3 uuren zoude geduurd hebben, en waarby zy hem Dolken, Pistoolen, enz., vertoond hebben zouden, om hem te verschrikken."

Volgens de jongste Fransche berichten zoude men moeten besluiten, dat de Keizer der Franschen, met zyne Gemalin in het Keizerlyke Hof, een tamelyk lang verblyf te Mentz houden zal, ten minsten langer als dat van Aken. Het is ook meer dan waarschynlyk, dat het verblyf zyner Keizerlyke Majesteit in die Stad, resultaten hebben zal, welke in 't eind, den actueelen Staatkundige Crisis van den stand der zaaken, tusschen Rusland en Frankryk en misschien ook die met Zweden, zullen beslissen.

Van Haarlem verheemt men, dat gepasseerde Donderdag morgen om 7 uur, zich voor Zantvoort een Engelsch Schip vertoonde, jagt makende op onze Visschers Booten. Dat dit Schip by aanhoudenheid en tot by elf uur in den voormiddag, Kanonschoten loste, om de Booten te doen bydraayen, die zich echter zo spoedig doenlyk naar Strand hadden laten loopen, zonder schade te bekomen. Dertien hunner waren het ontkomen, doch een veertiende door het Engelsch Schip genomen, welke, naar de Visch hun afgenomen te hebben, het nogthans weder ontslagen had.

Uit het Camp van Zeyst meld men, dat de Generaal *Marmont* voorleden Zondag 160 Decoratien van het Legioen van Eer, aan de Leden van hetzelve, die tot zyn Leger behoren, heeft uitgedeelt. De groote Pyramide, welke by het Camp tot een Monument is opgericht, is voleindigt. Zy doet een uitmuntende uitwerking, en trekt een drom van Nieuwsgierigen tot zich. Er heerscht als nog eene groote geheimhouding, nopens de uitterlyke bestemming en oogmerken der Troepen die dat Camp uitmaken. Men wil dat zy op het laagste tegen half October, uit elkander gaan zullen, en dat twee Battaillons in het zelve zullen overwinteren.

*** DE REKENKAMER VAN FRIESLAND, adverteert, dat geduurende deze maand September, des Maandags en Donderdags, 's morgens van Tien tot Twaalf uuren, en Saturdags 's morgens van Negen tot Elf uuren, op het Collegie binnen Leeuwarden, wordt gevaceerd, tot het ter Conversie overnemen der Looten of Gedeeltens van dien, gesproten uit de Loterye, geaccrocheerd geweest aan de Vrywillige Negotiatie van den 22 February 1803, Renthende Twee en Een Tweede per Cent. —— Wordende de Houders by dezen geinformeerd, dat geene Looten of Gedeeltens van dien ter Conversie zullen worden aangenomen, ten zy dezelven voor af door den daar toe geautoriseerden Commis *C. H. van West* in den Haag zullen zyn geverificerd.

Ter Ordonnantie van de Rekenkamer,
W. D. RUITINGA.

*** THYS FEENSTRA, Gecommitteerde uit het Departementaal Bestuur van Friesland, dagvaart door dezen alle de Gerechtigden tot de Collatie van het *CHRISTOPHORI LEEN* te Oldenhove, door meerderjaarigheid van den laatst gebeneficieerden *Bernardus Johannes Swalue* vacant geworden, om op Maandag den 5 November 1804, ten 10 uuren voor noen præcys, te compareeren op het Landshuis binnen Leeuwarden, ten einde als dan te procedeeren tot Stemminge en begevinge van gedachte Leen.

Op Last van den gemelden Commisaris,
C. N. VAN DER LET.

*** Mr. E. J. SCHULTZ, Ontvanger der thans lopende Heffingen te Dockum, vaceert alle dagen, exempt Saturdags en Zondags, tot het ontvangen der Fournisementen, welke de onderscheidene Contribuabelen ten zynen Comptoire moeten betalen, voor zo verre de Quohieren dien aangaande, by hem inkomen, en op de uuren welke voortyds by 't ontvangen der Fournisementen zyn bepaald.

*** Na een pynlyk Lyden van vier dagen, overleed tot onze smerte, ons bevallig Kind, TITIA JOHANNA, in den bloeyenden leeftyd van zeven Jaaren en eenige dagen.

Bolsward den 14 September 1804. L. R. FOCKENS.

*** Heden morgen ongeveer vyf uuren, overleed aan de gevolgen van een kortstondige Beroerte, myn waarde Man *JAN DOUWES ZEILMAAKER*, in eenen ouderdom van ruim 57 Jaaren.

DOROTHEA ERNESTINA LEMKE,
Wed. *J. D. ZEILMAAKER.*

Harlingen den 18 September 1804.

NB. *Des Overledenes Affaire wordt by provisie door deszelfs Wedawe gecontinueerd, en recommandeert zig in de aanhoudende gunst, van deszelfs Vrienden.*

ZEE-TYDINGEN.

Den 12 September in Texel binnen gekomen C. Springert, van Emden.

In het Gat ten Anker het Schip *Camilla*, van Philadelphia. De wind Zuid-West. Niets uitgezeild.

Den 13 dito binnen gekomen D. P. Otto, van Wilmington. W. C. Jenkes, van Baltimore. W. Andrews, van Newburyport. A. Gardner, van New-York. M. Schadlok, van Surinamen. V. Garcie, van Cadix. J. A. da Lut, van St. Ubes. P. Gannes, J. Swart, beide van Emden. J. E. Klein, van Papenburg.

In het Gat, wegens schade, ten Anker Capt. Wesenberg, van New-Castle. De wind Zuid-West.

Uitgezeild C. S. Cary, naar Boston. D. Brown, naar Philadelphia. O. Lund, naar Gothenburg. Z. Tenger, naar Stokholm. N. Evensen, naar Noorwegen. H. M. Hidde, C. C. Portman, beide naar Emden.

Den 11 dito in het Vlie binnen gekomen P. Barends, van Dantzig.

Van de Rigchel is in vlot water gekomen het Schip *Louisa*, Capt. J. C. Stynmits. De wind Noord-West. Niets uitgezeild.

Den 12 dito niets binnen gekomen. De wind Zuid-West.

Uitgezeild H. W. Onswedder, E. Willems, beide op avantuur. B. Jelles, G. Jacobs, beide naar Noorwegen. C. van den Oever, naar Emden

Te Cadix zyn gearriveerd R. Thomsen, van New-York. G. F. Funct, van Helsingfors.

Te Lisfabon J. H. Jens, J. Peters, D. J. Visser, alle drie van Riga. J. H. Bartels, van Libau. J. C Klaasen, D. J. N. Rossau, J. Hee, alle drie van Pernau. O. Blank, F. Schweder, C. Zacharius, G. Reynders, alle uit de Pillau. L. Aafmussen, A. Heins, W. Elders, P. Paulsen, J. C. Pieters, alle van Dantzig. M. F Scheer, van Fredrikstad. J. D. J. Meyer, H. J. Meuw, beide van Fécamp. M Hageman, van Bourdeaux. J. Schnackenberg, van Hull. H. Numan, P. Nilson, beide van Waterfort. J. Schulenburg, van Leverpool. C. Jonasen, van Ternevechia, naar Porto Vedro.

Te Port-à-Port H. J. Ludwigson, van Stokholm.

Te Bilboa H. de Boer, van Rochel.

Te Grevelingen J. H. Lange, nog een Brik, beide van Bourdeaux, dezelven hadden van de Engelschen verscheiden schoten bekomen.

Te Duinkerken O. Ronader, van St. Bartholomé.

Te Antwerpen J. Stephens, van Newbedford. J. C. Klynod, van Bourdeaux.

Te Emden O. A. Oudewagen, van St. Ubes. R. Jansen, van Hull. H. E. Peters, P. Huert, beide van Londen.

Te Hamburg G. Bleker, A. Bleker, G. Jans, P. Tetjens, alle van Amsterdam.

Te Maassluis Capt. Spaanderman, van Emden. Capt. B. H. Spelde, van Altona naar Amsterdam, heeft op de Elve gestoten en is naar Glukstad gezeild, om te repareeren, doch dacht over agt dagen zyne Reis te kunnen vervolgen.

Dr. W. J. HANEKUYK, zal op HEDEN den 20 September 1804, des middags van 1 tot 2 uuren; by den finalen Palmslag, ten huize van de Castelein *H. Bölger* in het Heeren Logement te Franeker, op gemakkelyke voorwaarden, by Verhooggeld Verkopen:

I. Eene Heerlyke ZATHE en LANDEN, met de daar by zynde fraaye en modern betimmerde Heeren Huizinge, Hovinge en Plantagie, Schuur, Stallinge en Wagenhuis, bekend onder den naam van *HARKEMA STATE*, gelegen onder den Dorpe Tzummarum, groot naar naam en faam 86 Pondematen, zo Bouw als Greidland, bezwaard met 30 Floreen, lampt 30 St. Rente en agt Car. Gls. 8 St. Eeuwige Rente, alles zo en in dier voegen by den Heer *Jacob Roorda* als Eigenaar wordt gebruikt, Petri en May 1805 te aanvaarden. Waar op per Pondemate geboden is 277 Car. Glds.

II. Vyf Pondematen GREIDLAND, gelegen ten Oosten van de Buuren van den Dorpe Tzummarum, by denzelven Eigenaar gebruikt, bezwaard met één Floreen en 21 St. in den algemeenen aanbreng der Schatting, Petri 1805 vry te aanvaarden. Waar op per Pondemate geboden is 368 Car. Glds.

III. Een WOONING aan den voet van de Zeedyk, mede onder Tzummarum, by denzelven Eigenaar gebruikt, den 12 May 1805 te aanvaarden; alles breder volgens Billetten en Conditien by voorschr. Actuarius intusschen te vernemen. Waar op geboden is 400 C. Gls.

NB. De Verkoper is genegen om *twee vyfde gedeelten der Koopschat* op het Reversaal te laaten tegens 4 pCt. Intr. in het Jaar.

De Secretaris CONRADI te Harlingen, zal aldaar in de Herberg *Roma*, publiek by Verhooggeld, en onder Conditie van Afbraak, Verkopen:

I. Het TICHELWERK, zints veele Jaaren gedreven zynde en nog wordende op de naam van *Blok* en *Schaaff*, staande op Koningsbuuren onder Midlum, ten Noorden van de Franeker Trekvaart; mitsgaders de Lootzen, Veemhuis, Mathok, Bakklinkertshok, en de Grond, waarop het voorenstaande gesligt is.

II. De TASSCHERS WOONINGE, bestaande in een Kamer en Zomerwooning, met een daarby zynde Bleek.

III. Eene HUIZINGE en BLEEK, in drieën bewoond, aan voorschr. Tichelwerk behoorende. —— Deze twee laastgem. Nummers echter zonder Conditie van Afbraak.

Wie gadinge maakt, komt op Woensdag den 3 October 1804, by de derde Zitdag, mitsgaders finale Palmslag, 's namiddags om één uur; kunnende de Conditien, intusschen worden gezien by voorsz. Secretaris, als mede ter Secretarie van de Stad Harlingen.

Wyders beveelt zig CLAAS BLOK, die wegens zyne Kinderen voortaan het Tichelwerk van den Oud Burgemeester L. W. STEENSMA, onder de Firma van BLOK en SCHAAFF zal dryven, aan allen, welke hem met hunne gunst zullen gelieven te vereeren.

De Secretaris CARPENTIER en de Old Secretaris KLEINHOUWER, zullen op Woensdag den 26 September 1804, om tien uur voor noen, by de Kalkovens in de Lemmer, by veiling Verkopen: Agt Ladingen Zwols Eiken HOUT, waar onder twee Ladingen extra mooy KROMHOUT; voorts KNIES, BOGTEN, LEGGERS, OPLANGERS, PAALHOUTEN en eenige Rynse Eeken BALKEN, en wat verders ten dage der Verkopinge genoemerd zal leggen.

NATHAN SALOMONS in de St. Jacobstraat te Leeuwarden, adverteerd, dat by hem in de gepasseerde tweede Classe getrokken is op No. 28,255 de 25,000 GULDEN; als mede op No. 2441 de PRÆMIE van dezelve. By Bovengemelde en Zoon DAVID NATHANS by de Oefekop, zyn weder te bekomen: LOOTEN voor de derde Classe, welke Maandag den 8 October zal beginnen te trekken; gemelden continueeren dagelyks in alle zoorten van EFFECTEN en Nationaale LOSRENTHEN, nemen ook aan Fournisementen in de Agtjaarige Heffing onder goede korting.

Eerstdaags, tyd en plaats nader te bepalen, zal publiek gepræsenteerd worden te Verkopen, by Stukken: Een uitmuntende ZATHE en LANDEN, staande en gelegen onder den Dorpe Gauw, thans by de Wed. *Gerben Annes Brinxma* in gebruik: Iemand intusschen genegen zynde, dezelve uit de Hand te Kopen, kan zich daaromtrent vervoegen by de Secretaris van Wymbritzeradeel Mr. W. MEURS, te Sneek.

De Procureur PIETER DE KUUR te St. Anna, gedenkt op Vrydag den 28 September 1804, te één uur præcys, ten huize van *Wybe de Vries*, Castelein in 't Fortuin te Bolsward, publiek te Verkopen: Een uitmuntende vrugtbaare ZATHE en LANDEN, groot ongeveer 100 Pondematen, alle Greyden, met HUIZINGE en SCHUURE cum annexis, gelegen onder den Dorpe Wolsum, by *Jacob Hotzes* cum uxore in gebruik, Petri en May 1805 vry van Huuringe. —— En zulks by Stukken, in zo verre, dat de Huizinge en ruim 60 Pondematen zal worden geveild; alles op zeer gemakkelyke Termynen van betalinge. Breder by de Billetten omschreven.

S. RIENSTRA, Procureur te Harlingen, zal Verkopen:

I. Dertig Pondematen best GREIDLAND, in vyf by elkanderen leggende Stukken, met een Watermolen daarop staande, benoorden de Stad Stavoren, en aldaar bezwaard met 6 Floreenen 6 Stuivers 1½ Penning, en te Molquerum met 13 Stuivers ordinaris Floreen. Naastlegers de Koopman *Haye Jans Visser*, enz. Waar op per Pondemate geboden is 81 Car. Guldens 5 Stuivers.

II. Twaalf en een Half Pondematen GREIDLAND, in twee by elkander leggende Stukken beoosten Stavoren, in de Stavorsche Noordermeer, bezwaard met gewoone Meersomslagen, en heeft tot Naastlegers *Cornelis Jans Hollander* ten Noorden, en voorts de Noordermeer. Waar op per Pondemate geboden is 16 Car. Guldens.

III. Tien Pondematen GREIDLAND, in twee by elkanderen leggende Stukken, beoosten Stavoren, mede bezwaard met gewone Meersomslagen, en de Noordermeer aan alle kanten Naastleger. Waar op per Pondemate geboden is 35 Car. Guldens.

Alle drie Percheelen worden thans door den Old Executeur *Jouke Hilwarda* als Huurder gebruikt, tot St. Petri 1805, en konnen alsdan door de Kopers vry worden aangevaard.

Wie gadinge maakt, komt Saturdag den 22 September 1804, by den finalen Palmslag, te elf uuren voor noen, ten huize van *Livius Gabini*, Castelein in de Stads Herberg te Stavoren, en koope op dan voortelezene Conditien, welke intusschen te vernemen zyn by den Actuarius *S. Rienstra* te Harlingen, als mede by den Procureur *H. Kuiper* te Stavoren, by welke ook de Verhogingen kunnen geschieden.

De Advocaat C. P. FEENSTRA en Notaris T. BAVIUS, zullen op Maandag den 24 September 1804, 's avonds om 5 uur præcies, in de Herberg Benthem te Leeuwarden, publiek by Strykgeld præsenteren te Verkopen:

I. Eene deftige HUIZINGE cum annexis, staande en gelegen in de Groote Kerkstraat naast de Manege, thans door den Commis *Schippers* cum uxore bewoond en May 1805 vry van huuringe.

II. Eene HUIZINGE cum annexis, over de Wæse, thans bewoond door Mevr. Wed. Lieut. *Huys*, mede May 1805 vry van houring.

III. Eene EEUWIGE RENTHE, gaande uit de Plaats te Boxum, by *Dirk Hommes* in gebruik en bewoond.

Waar van de Conditien te vernemen zullen zyn, by voornoemde Actuarien te Leeuwarden.

† † †

EEN BAKKERS KNECHT zyn Werk redelyk wel verstaande, een Dienst verlangende, kan zich terstond of op Allerheiligen aanstaande, engageeren by *TIEMEN H. DE JONG*, Mr. Bakker te Stavoren.

TE LEEUWARDEN, ter Drukkerije van JOHANNES SEYDEL en MATTHYS KOON,